

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

Л.С. Виготський писав, що розумовий розвиток створює щось нове, що виконується самостійно шляхом новоутворення нових якостей розуму і переводить психічні функції з нижчого на вищий рівень розвитку по лінії довільності і усвідомленості [1, с.34]. Старший дошкільний вік є важливим для психічного розвитку, так як на перше місце виходить цілеспрямована пізнавальна діяльність – пізнавальні процеси, в ході яких відбуваються істотні зміни в психічній сфері. Згідно Лебединської К. С., пізнавальні процеси - це процеси, з допомогою яких у людини формуються образи навколишнього середовища і образи самого організму, його внутрішнього середовища. Таким чином, саме пізнавальні процеси забезпечують отримання людиною знань про навколишній світ і про саму себе [2, с.45].

Проаналізувавши теоретичні джерела, з'ясували, що в роботах Власенко І.Т., Гаркуші Ю.Ф., Мастюкова Е.М., Усанової О.Н. є відомості про порушення у дітей з недорозвитком мови різних психічних функцій. Автори відзначають несформованість слухового і зорового сприйняття, образнопросторового гнозису, симультанного синтезу. Дітям з ЗНМ властиво порушення довільної уваги і різке посилення мимовільного, зниження пізнавальної функції, особливо словесного опосередкованого запам'ятовування, відставання в розвитку уяви. З особливостей наочно-образного мислення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мови можна відзначити його досить низький рівень розвитку. Як правило, у дошкільнят з ЗНМ переважаючим залишається наочно-дійове мислення, несформовані навички елементарного аналізу. Діти зазвичай вміють узагальнювати, але роблять це по несуттєвим, ситуативним ознакам [4, с.67].

Переважаючим типом пам'яті старших дошкільників з ЗНМ є мимовільна пам'ять. Однак процес запам'ятовування може бути опосередкований на дуже короткий час за допомогою використання зовнішніх стимулів, наприклад схем або карток. Також відзначено, що діти не можуть зберігати активну увагу тривалий час [3, с.43].

Висновок. Отже, науково-методична література має досить методик для побудови корекційно-педагогічної програми з розвитку пізнавальних процесів у дітей старшого дошкільного віку, але серйозним мінусом багатьох джерел, як заявляє Юсупова Г.Х., є те, що взаємозв'язок загального недорозвитку мови з рівнями розвитку пізнавальних процесів повністю ще не вивчено [5, с.78]. Розвиток пізнавальних процесів у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мови має свої особливості і корекційно-педагогічна робота повинна бути сформована з урахуванням вищевказаного.

Список використаної літератури

1. Виготський Л. С. Мислення і мова. Москва : Лабіринт, 1999. 352 с.
2. Лебединська К. С. Порушення психічного розвитку в дитячому і підлітковому віці : навч. посіб. Москва : Трикста : Акад. Проект, 2011. 302 с.
3. Психологія дітей з порушеннями і відхиленнями психічного розвитку : навч. посіб. / упоряд.: В. М. Астапов, Ю. В. Мікадзе. Санкт-Петербург : Пітер, 2008. 384 с.
4. Сидорова У. М. Формування мовленнєвої і пізнавальної активності у дітей із ЗНМ : вправи, дидактичні ігри, логічні завдання, ігри-заняття. Москва : ТЦ Сфера, 2005. 64 с.
5. Соботович Е. Ф. Мовленнєвий недорозвиток у дітей та шляхи його корекції (Діти з порушенням інтелекту та моторної алалією). Москва : Класики Стиль, 2003. 287 с.

УДК 373.2.015.31:398.21

КАЗКА ТА ЇЇ РОЛЬ У ВИХОВАННІ ДИТИНИ

Ковальчук М., здобувач ОС «магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
6 курс, РДГУ

Науковий керівник: д-р. психол. наук, професор Корчакова Н.В.

Постановка проблеми. На сучасному етапі багато ефективних і перевірених способів впливу на дитину, зокрема таких як казки, стали незаслужено забувати. Хоча насправді вони є одними із найдавніших засобів морально-етичного виховання дітей, а також розвитку їх

пізнавальної діяльності. Використовуючи казку, дитину можна ознайомити з навколишнім світом та активізувати пізнавальні потреби дитини в різних видах діяльності: у грі, навчанні, праці.

Мета статті полягає у аналізі впливу феномену казки на розвиток особистості дитини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогіка у пошуках методів виховання сучасних дітей постійно звертається до тисячолітнього історичного досвіду людства. Одним із методів виховного впливу є казка. Вона відіграє значну роль у вихованні дитини та її розвитку.

Дитина потрапляє у чарівний світ казок у ранньому віці. Її знайомство зі світом літератури, зі світом людських стосунків та зі світом загалом починається з дитячої казки. Казка – це такий самий необхідний етап розвитку дитини, як і гра [4]. Казка активно впливає на почуття та розум дитини, розвиває її сприйнятливність та емоційність. Казка допомагає виробити те чи інше ставлення до навколишньої дійсності, до вчинків людей, пробуджує бажання наслідувати хорошого казкового героя і протистояти поганій поведінці казкових героїв, тим самим закладаючи в душу і розум дитини певні моральні установки. Діти та казки нероздільні, вони створені одне для одного і тому знайомство з казками допомагає у вирішенні морального виховання дітей дошкільного віку [1].

Казка як об'єкт дослідження вже давно привертає увагу представників різних шкіл та галузей науки, зокрема фольклористів, літературознавців, психологів тощо. Термін “казка” є дуже поширеним і тому має різні значення. Казка це :

- вид усної народної творчості;
- одна з форм естетичної творчості у дітей;
- вид художньої літератури, відносно коротка історія про фантастичні події та персонажів;
- це мудрість у зрозумілій для дитини формі;
- епічний фольклорний твір магічного, авантюрного чи повсякденного характеру, який розповідає про вигадані події [5].

За допомогою казки можна підвищити інтерес до навчання, підтримуючи самостійність у діяльності дитини. Казки дійшли до нас із минулого, але не втрачають своєї актуальності й сьогодні. На жаль, зараз дітей виховують не стільки на народних казках, скільки на мультфільмах, які не завжди спрямовані на розвиток їх пізнавальної діяльності. Вчені вважають це великим пропуском у вихованні та навчанні дітей, оскільки це перешкоджає розвитку їх пізнавальної активності [2].

Неможливо уявити дитячого мислення і дитячої мови без казки - живої, яскравої, яка захоплює свідомість і почуття дитини. Казкові проблеми та способи їх вирішення сприяють вихованню певних рис людини, підготовці дитини до сприймання світу і Всесвіту. Слухаючи казку, дитина вчиться відрізняти правильні вчинки від неправильних, добрих персонажів від злих, бачить негативні наслідки поганої поведінки. Виховний ефект досягається без нотацій і моралей, дитина отримує нові знання про світ і про саму себе, природно. Переконаність, що добро обов'язково перемагає, що можна завжди вирішити будь-яке завдання, залишаючись чесною і доброю людиною, позначається на характері дитини найпозитивнішим чином. Вона стає більш впевненою в собі, сміливішою і рішучою, цінує друзів і допомагає оточуючим. Зміст казки спонукає дітей до активної діяльності [3].

Висновки. Проаналізувавши психолого-педагогічну літературу можемо сказати, що казка – це природний простір для величезного дитячого потенціалу, середовище де компенсується нестача дій у реальному житті. Казка відіграє важливу роль у житті дошкільника. Вона виховує, розвиває і навіть лікує. Використовуючи ресурси казки, педагоги можуть позитивно впливати на формування характеру дитини. Хороша, добра казка навчить дитину правильній поведінці, прищепить важливі для успішного життя якості та впорається з дитячим страхами.

Список використаної літератури

1. Бондарева Т. Дитяче експериментування. *Дошкільне виховання*. 2002. № 4. С. 23–28.

2. Беленька Г. Екологічна казка у житті сучасної дитини. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 2. С. 124–132.
3. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк : Либідь, 2001. 216 с.
4. Машовець М., Карнаухова А. Вплив казки на формування особистості дитини: моральний аспект. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 7. С. 20–25.
5. Никитина М. А. Фольклор в эстетическом и нравственном воспитании школьников. Минск : Народная асвета, 2001. 101 с.

УДК 159.922.8

ГОТОВНІСТЬ ДО ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ЯК СПЕЦИФІЧНЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ УТВОРЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТАРШОКЛАСНИКА

Козенюк М., здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: канд. психол. наук, доцент Кулакова Л.М.

Постановка проблеми. У якості основного виду діяльності, за допомогою якого людина досягає найважливіших життєвих цілей розглядається професійна діяльність. Саме від її якості залежить повнота самореалізації особистості. Тому в сучасних умовах конкурентоспроможність фахівців на ринку праці визначається не лише рівнем загальної та спеціальної підготовки, а й передбачає наявність таких якостей особистості як відповідальність, висока мобільність, швидка адаптація до динамічних умов праці тощо.

Слід зазначити, що сучасне суспільство також зацікавлене в якісній підготовці підростаючого покоління до життя і праці. Впровадження відповідних державних заходів покликане, перш за все, з одного боку зменшити соціальне напруження в суспільстві і створити якомога більше робочих місць, а з іншого вдосконалити існуючі умови ефективного використання робочої сили і забезпечити в майбутньому перспективні напрямки економіки кваліфікованими фахівцями.

Мета статті. Незначний життєвий досвід старшокласника, недостатні знання про свої психофізіологічні параметри та особистісні якості і водночас необхідність прийняття важливих рішень щодо свого майбутнього створюють значні труднощі для його професійного самовизначення як особистості. Саме тому мета повідомлення полягає у визначенні психологічних чинників готовності старшокласників до вибору майбутньої професії.

Виклад основного матеріалу дослідження. На основі проведеного теоретичного аналізу наукової літератури можна вважати слушним наступне визначення поняття «вибір майбутньої професії старшокласника» яка процес поетапного прийняття рішень, за допомогою яких учень старшої школи формує баланс між своїми нахилами, можливостями і потребами суспільства у кваліфікованих фахівцях; результатом цього процесу є вибір майбутньої професії і відповідної освітньої траєкторії.

Для того щоб вибір майбутньої професії старшокласником відбувався успішно, кожній людині необхідно володіти певними знаннями і вміннями, без яких здійснення вибору неможливе, тобто необхідно бути готовим здійснювати діяльність, спрямовану на вибір професії. Тому нам необхідно уточнити поняття «готовність до вибору майбутньої професії».

У психолого-педагогічній літературі значна увага приділена характеристиці готовності людини до виконання певної діяльності, ефективність будь-якої діяльності визначається психологічною та практичною готовністю до неї. У психології під готовністю розуміють такий стан людини, при якому вона готова отримати користь з певного досвіду [1, с. 45]. Або ж готовність – активно-дієвий стан особистості, установка на певну поведінку, мобілізованість сил для виконання завдання [4, с. 120].

Готовність до певного виду діяльності передбачає певні мотиви і здібності. Психологічними передумовами виникнення готовності до виконання конкретної навчального чи трудового завдання є її розуміння, усвідомлення відповідальності, бажання домогтися

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135